

شدنی است، اگر بخواهیم!

گفت‌وگوی کوتاه با راضیه محب، دبیر خلاق در حوزه آموزش تاریخ

مسعود جوادیان

اشاره

خانم محب، از روش ایفای نقش در تدریس تاریخ استفاده زیادی کرده و توفیق چشمگیری داشته است؛ آن هم با حداقل امکانات. خانم محب گزارشی از روش کار خود برای چاپ در مجله فرستاده بود که به دلیل حجم زیاد (حدود ۱۸ صفحه) قادر به استفاده از آن نبودیم. بهتر دیدم گفت‌وگویی با این دبیر خلاق و زحمتکش داشته باشیم و از طریق آن همکارانمان را در جریان فعالیتش قرار دهیم.

● خانم محب، لطفاً توضیحی درباره روش کارتان ارائه کنید.

○ کار از اینجا شروع می‌شود که کلیاتی از موضوعی را که قرار بود به نمایش دربیاید در کلاس می‌گفتم؛ درباره جزئیات صحبت نمی‌کردم. بعد، با توجه به منابع موجود در کتابخانه مدرسه، از دانش‌آموزان می‌خواستم به آنجا رجوع کنند و اطلاعات لازم را گردآوری نمایند. پس به چند گروه تقسیم می‌شدند. برای هر گروه دو یا سه نفر از بهترین دانش‌آموزان انتخاب می‌شدند. سپس متن نمایشنامه نوشته می‌شد. به آن‌ها می‌گفتم هر جا که مطلب و مفهومی قابل ارائه از طریق ایفای نقش نباشد، یک نفر به‌عنوان راوی آن را نقل کند. مثلاً در

یک رویداد، دکتر مصدق را داریم، آیت‌... کاشانی را داریم، قوام را داریم. هر یک از بچه‌ها نقشی را عهده‌دار می‌شد و به او گفته می‌شد که در این مرحله، باید این را بگوید. یک نفر از دانش‌آموزان به‌عنوان کارگردان اجرایی انتخاب می‌شد. بین نویسنده و کارگردان و راوی هماهنگی صورت می‌گرفت. معمولاً قبل از اینکه این نقش‌ها اجرا شود بچه‌ها تمرین می‌کردند و مسائل و مشکلات احتمالی خود را با من در میان می‌گذاشتند. بعد یک نفر به‌عنوان مسئول تدارکات انتخاب می‌شد. روی لباس هر کس یک المان به‌عنوان نقش مربوط به او نصب می‌شد تا هر کس از در وارد شد بفهمد مثلاً فلانی انگلیسی است، یا ایرانی، یا فلان شخصیت. گاهی اوقات این کار از طریق بازوبند انجام می‌گرفت. مثلاً برای نقش پادشاه، بچه‌ها با مقوا، یک تاج درست می‌کردند و او آن را بر سر می‌گذاشت. یا فلان شخص قرار است زندانی شود، دو تا ستون به شکل‌های مختلف یا نوارهایی به دور لباسش می‌بستند. دانش‌آموزان سعی می‌کردند، مطالب مربوط به خود را از قبل حفظ کنند و به‌خاطر بسپارند، سپس مرحله اجرا می‌رسید یعنی بازسازی رویداد.

● شما در این مرحله چه کمکی به بچه‌ها می‌کردید؟

○ در این مرحله من بیشتر نظارت می‌کردم، مطالب بچه‌ها را تصحیح می‌نمودم و بین کارگردان و بقیه هماهنگی ایجاد می‌نمودم. هر جا دانش‌آموزی اشتباهی می‌کرد وارد می‌شدم و نقش او را خودم اجرا می‌نمودم. دوباره از صحنه خارج می‌شدم و کار ادامه می‌یافت.

● خانم محب! معمولاً چه قدر زمان صرف این کار می‌شود؟

○ به موضوع درس بستگی دارد. حدود ۴۰ تا ۴۵ دقیقه اجرای نمایش طول می‌کشد. البته مقدمات کار، زمان بیشتری می‌برد و همکاران من گاه از فرصت خودشان در اختیار بچه‌ها قرار می‌دهند.

● این کار در اداره شما انعکاسی هم داشته است؟

○ بله اطلاع‌رسانی شد و از طرف اداره بسیار مورد تشویق قرار گرفت ...